

**ISSN (Print)2616-6887**  
**ISSN (Online) 2617-605X**

**ВЕСТНИК**  
ЕВРАЗИЙСКОГО  
НАЦИОНАЛЬНОГО  
УНИВЕРСИТЕТА  
ИМ. Л.Н. ГУМИЛЕВА

**BULLETIN**  
of  
L.N. GUMILYOV  
EURASIAN NATIONAL  
UNIVERSITY

Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ  
ЕУАЗИЯ ҰЛТТЫҚ  
УНИВЕРСИТЕТІНІҢ  
**ХАБАРШЫСЫ**

**САЯСИ ҒЫЛЫМДАР. АЙМАҚТАНУ. ШЫҒЫСТАНУ. ТҮРКІТАНУ** сериясы

**POLITICAL SCIENCE. REGIONAL STUDIES. ORIENTAL STUDIES.**  
**TURKOLOGY Series**

Серия **ПОЛИТИЧЕСКИЕ НАУКИ. РЕГИОНОВЕДЕНИЕ. ВОСТОКОВЕДЕНИЕ.**  
**ТЮРКОЛОГИЯ**

**№ 1 (126)/2019**

1995 жылдан бастап шығады  
Founded in 1995  
Издается с 1995 года

Жылына 4 рет шығады  
Published 4 times a year  
Выходит 4 раза в год

Нур-Султан, 2019  
Nur-Sultan, 2019

**Бас редакторы**  
**Нургазина Р.А.**  
с.ғ.д., проф. (Қазақстан)

Бас редактордың орынбасары  
Бас редактордың орынбасары

**Нечаева Е.Л.**, с.ғ.к., проф. (Қазақстан)  
**Әбішева М.М.**, т.ғ.к., доцент (Қазақстан)

*Редакция алқасы*

<b>Абжаппарова Б.Ж.</b>	т.ғ.д. (Қазақстан)
<b>Азмуханова А.М.</b>	т.ғ.к. (Қазақстан)
<b>Анар Сомунгуоглу</b>	доцент (Түркия)
<b>Әбдуалиұлы Б.</b>	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
<b>Әлібекұлы А.</b>	ф.ғ.к., доцент (Қазақстан)
<b>Әлиева С.К.</b>	т.ғ.к., проф. (Қазақстан)
<b>Бирюков С.В.</b>	с.ғ.д., проф. (Ресей)
<b>Габдулина Б.А.</b>	т.ғ.к., доцент (Қазақстан)
<b>Грегори Глиссон</b>	PhD д-ры, проф. (Германия)
<b>Дәркенов К.Г.</b>	т.ғ.к. (Қазақстан)
<b>Дронзина Т.</b>	с.ғ.д., проф. (Болгария)
<b>Дүйсембекова М.К.</b>	с.ғ.к., доцент (Қазақстан)
<b>Жолдыбалына А.С.</b>	PhD д-ры, доцент (Қазақстан)
<b>Жолдасбекова А.Н.</b>	с.ғ.к., проф. (Қазақстан)
<b>Звонарева Л.У.</b>	т.ғ.д., проф. (Ресей)
<b>Зимони Иштван</b>	проф. (Венгрия)
<b>Ибраев Ш.</b>	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
<b>Ирфан Шахзад</b>	PhD д-ры (Пакистан)
<b>Каиржанов А.К.</b>	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
<b>Кайыркен Т.З.</b>	т.ғ.д., проф. (Қазақстан)
<b>Кожирова С.Б.</b>	с.ғ.д., проф. (Қазақстан)
<b>Конкобаев К.</b>	ф.ғ.к., проф. (Қырғыз Республикасы)
<b>Копежанова Д.Е.</b>	PhD д-ры, доцент (Қазақстан)
<b>Ласлу Марац</b>	PhD д-ры, проф. (Нидерланды)
<b>Мандана Тишехьяр</b>	PhD д-ры (Иран)
<b>Невская И.А.</b>	PhD д-ры (Германия)
<b>Нұрбаев Ж.Е.</b>	т.ғ.к. (Қазақстан)
<b>Октай Танрисевер</b>	PhD д-ры, проф. (Түркия)
<b>Оспанова А.Н.</b>	PhD д-ры, доцент (Қазақстан)
<b>Пунит Гаур</b>	PhD д-ры, проф. (Индия)
<b>Пауло Ботта</b>	PhD д-ры, проф. (Аргентина)
<b>Рыстгина И.С.</b>	PhD д-ры (Қазақстан)
<b>Сейт Али Авджу</b>	PhD д-ры (Түркия)
<b>Сомжүрек Б.Ж.</b>	т.ғ.к., доцент (Қазақстан)
<b>Тәштемханова Р.М.</b>	т.ғ.д., проф. (Қазақстан)
<b>Хасрет Чомак</b>	PhD д-ры, проф. (Түркия)
<b>Шаймердинова Н.Г.</b>	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)

Редакцияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қ., Сәтпаев к-сі, 2, 349 б.

Тел.: (7172) 709-500 (ішкі 31-434)

E-mail: [vest\\_polit@enu.kz](mailto:vest_polit@enu.kz), web-site: <http://bulpolit.enu.kz/>

*Жауапты хатшы, компьютерде беттеген:* Е.А. Изтелеуова

**Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің хабаршысы.**

**САЯСИ ҒЫЛЫМДАР, АЙМАҚТАНУ, ШЫҒЫСТАНУ, ТҮРКІТАНУ сериясы**

Меншіктенуші: ҚР БҒМ «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» ШЖҚ РМҚ

Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінде тіркелген. 25.05.18 ж. № 17125-

Ж -тіркеу куәлігі

Мерзімділігі: жылына 4 рет

Тиражы: 35 дана

Типографияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қ., Қажымұқан к-сі, 13/1, тел.: (7172)709-500

(ішкі 31-434)

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

**Roza Nurtazina**  
Doctor of Political Sciences, Prof. (Kazakhstan)

Deputy Editor-in-Chief  
Deputy Editor-in-Chief

**Yelena Nechayeva**, Can. of Political Sciences, Prof. (Kazakhstan)  
**Madina Abisheva**, Can. of Historical Sciences, Assoc.Prof. (Kazakhstan)

*Editorial board*

<b>Bekzhan Abdualiuly</b>	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
<b>Bibikhadisha Abzhapparova</b>	Doctor of Historical Sciences (Kazakhstan)
<b>Aiman Azmukhanova</b>	Can. of Historical Sciences (Kazakhstan)
<b>Akzhigit Alibekuly</b>	Can. of Philology, Assoc.Prof. (Kazakhstan)
<b>Saule Aliyeva</b>	Can. of Historical Sciences, Prof (Kazakhstan)
<b>Anar Somuncuoglu</b>	Assoc.Prof. (Turkey)
<b>Sergey Biryukov</b>	Doctor of Political Sciences, Prof.(Russia)
<b>Kurmangali Darkenov</b>	Candidate of Historical Sciences (Kazakhstan)
<b>Tatyana Dronzina</b>	Doctor of Political Sciences, Prof.(Bulgaria)
<b>Maira Dyussebekova</b>	Can. of Political Sciences, Assoc.Prof.(Kazakhstan)
<b>Bagysh Gabdulina</b>	Can. of Historical Sciences, Assoc.Prof. (Kazakhstan)
<b>Gregory Glisson</b>	PhD, Prof. (Germany)
<b>Hasret Çomak</b>	PhD, Prof. (Turkey)
<b>Shakir Ibrayev</b>	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
<b>Irfan Shahzad</b>	PhD (Pakistan)
<b>Abai Kairzhanov</b>	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
<b>Tursynkhan Kaiyrken</b>	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Kazakhstan)
<b>Kadyraly Konkobayev</b>	Can. of Philology, Prof. (Kyrgyzstan)
<b>Svetlana Kozhirova</b>	Doctor of Political Sciences, Prof. (Kazakhstan)
<b>Danagul Kopezhanova</b>	PhD, Assoc.Prof. (Kazakhstan)
<b>László Marác</b>	PhD, Prof. (Netherlands)
<b>Mandana Tishehyar</b>	PhD in International Studies (Iran)
<b>Irina Nevskaya</b>	PhD (Germany)
<b>Zhaslan Nurbayev</b>	Candidate of Historical Sciences (Kazakhstan),
<b>Aigerim Ospanova</b>	PhD, Assoc.Prof. (Kazakhstan)
<b>Oktay Tanrıseven</b>	PhD, Prof. (Turkey)
<b>Punit Gaur</b>	PhD, Prof. (India)
<b>Paulo Botta</b>	PhD, Prof. (Argentina)
<b>Indira Rystina</b>	PhD (Kazakhstan)
<b>Seyit Ali Avcu</b>	PhD (Turkey)
<b>Baubek Somzhurek</b>	Can. of Historical Sciences, Assoc.Prof.(Kazakhstan)
<b>Raihan Tashtemkhanova</b>	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Kazakhstan)
<b>Nurila Shaymerdinova</b>	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
<b>Akbota Zholdasbekova</b>	Can. of Political Sciences, Prof. (Kazakhstan)
<b>Alua Zholdybalina</b>	PhD, Assoc.Prof. (Kazakhstan)
<b>Lola Zvonareva</b>	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Russia)
<b>Zimonyi István</b>	Prof. (Hungary)

Editorial address: 2, Satpayev str., of.349, Nur-Sultan city, Kazakhstan, 010008  
Tel.: (7172) 709-500 (ext. 31-434)

E-mail: [vest\\_polit@enu.kz](mailto:vest_polit@enu.kz), web-site: <http://bulpolit.enu.kz/>

*Responsible secretary, computer layout: Yelena Izteleuova*

**Bulletin of the L.N.Gumilyov Eurasian National University POLITICAL SCIENCE. REGIONAL STUDIES. ORIENTAL STUDIES. TURKOLOGY Series**

**Owner:** Republican State Enterprise in the capacity of economic conduct «L.N.Gumilyov Eurasian National University» Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan

Registered by Ministry of information and communication of Republic of Kazakhstan

Registration certificate No. 17125-Ж from 25.05.2018

Periodicity: 4 times a year

Circulation: 35 copies

Address of printing house: 13/1 Kazhimukan str., Nur-Sultan, Kazakhstan 010008; tel.: (7172) 709-500 (ext.31-434)

© L.N.Gumilyov Eurasian National University

**Главный редактор**  
**Нургазина Р.А.**  
д.полит.н., проф. (Казахстан)

Зам. главного редактора  
Зам. главного редактора

**Нечаева Е.Л.**, к.полит.н., проф. (Казахстан)  
**Абишева М.М.**, к.ист.н., доцент (Казахстан)

*Редакционная коллегия*

Абдуалиулы Б.	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Абжаппарова Б.Ж.	д.ист.н. (Казахстан)
Азмуханова А.М.	к.ист.н. (Казахстан)
Алибекулы А.	к.ф.н., доцент(Казахстан)
Алиева С.К.	к.ист.н., проф. (Казахстан)
Анар Сомунгуоглу	доцент (Турция)
Бирюков С.В.	д.полит.н., проф. (Россия)
Габдулина Б.А.	к.ист.н., доцент (Казахстан)
Грегори Глиссон	д-р PhD, проф. (Германия)
Даркенов К.Г.	к.и.н. (Казахстан)
Дронзина Т.	д.полит.н., проф. (Болгария)
Дюсембекова М.К.	к.полит.н., доцент (Казахстан)
Жолдыбалина А.С.	д-р PhD, доцент (Казахстан)
Жолдасбекова А.Н.	к.полит.н., проф. (Казахстан)
Звонарева Л.У.	д.ист.н., проф. (Россия)
Зимони Иштван	проф. (Венгрия)
Ибраев Ш.	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Ирфан Шахзад	д-р PhD (Пакистан)
Каиржанов А.К.	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Кайыркен Т.З.	д.ист.н., проф. (Казахстан)
Кожирова С.Б.	д.полит.н., проф. (Казахстан)
Конкобаев К.	к.ф.н., проф. (Кыргызстан)
Копежанова Д.Е.	д-р PhD, доцент (Казахстан)
Ласлу Марац	д-р PhD, проф. (Нидерланды)
Мандана Тишехьяр	д-р PhD (Иран)
Невская И.А.	д-р PhD (Германия)
Нурбаев Ж.Е.	к.и.н. (Казахстан)
Октай Танрисевер	д-р PhD, проф. (Турция)
Оспанова А.Н.	д-р PhD, доцент (Казахстан)
Пунит Гаур	д-р PhD, проф. (Индия)
Пауло Ботта	д-р PhD, проф. (Аргентина)
Рыстина И.С.	д-р PhD (Казахстан)
Сейт Али Авджу	д-р PhD (Турция)
Сомжурек Б.Ж.	к.ист.н., доцент (Казахстан)
Таштемханова Р.М.	д.ист.н., проф. (Казахстан)
Хасрет Чомак	д-р PhD, проф. (Турция)
Шаймердинова Н.Г.	д.ф.н., проф. (Казахстан)

Адрес редакции: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. Сатпаева, 2, каб. 349

Тел.: (7172) 709-500 (вн. 31-434)

E-mail: vest\_polit@enu.kz, web-site: <http://bulpolit.enu.kz/>

*Ответственный секретарь, компьютерная верстка:* Е.А. Изтелеуова

**Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н.Гумилева.**  
**Серия: ПОЛИТИЧЕСКИЕ НАУКИ. РЕГИОНОВЕДЕНИЕ. ВОСТОКОВЕДЕНИЕ. ТЮРКОЛОГИЯ**  
**Собственник:** РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК  
Зарегистрирован Министерством информации и коммуникаций Республики Казахстан  
Регистрационное свидетельство № 17125-Ж от 25.05.18 г.

Периодичность: 4 раза в год

Тираж: 35 экземпляров

Адрес типографии: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. Кажымукана, 13/1, тел.: (7172)709-500 (вн.31-434)

© Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева

## МАЗМҰНЫ

### САЯСИ ҒЫЛЫМДАР

<i>Азмуханова А., Баспақ Т.</i> Еуропалық және қазақстандық академиялық ұтқырлықтың салыстырмалы талдауы.....	8
<i>Арын Е.М.</i> Қазақстандағы қоғамдық сананы жаңғыртудың әлеуметтік-саяси басымдылықтары...	18
<i>Ермекбаев А.А.</i> Ресейдің сыртқы саясатындағы Қара теңіз аймағы.....	26
<i>Жанбулатова Р.С., Дюсембекова М.К.</i> Бірыңғай экономикалық кеңістік форматындағы Қазақстан-Ресей шекара маңы: қазіргі жағдайы және болашағы.....	34
<i>Жанпейісова Қ.Д., Калиаскарова Г.Б.</i> Қазақстан жастарының интеллектуалды миграция жағдайы: саяси талдау.....	45
<i>Жасұзақов С.Ә.</i> Қазақстан Республикасының ҰҚКҰ аясындағы әскери ынтымақтастығы.....	54
<i>Каппасова Г.М.</i> Қазақстан Республикасында көші-қон процесстері дамуының саяси алғышарттары.....	60
<i>Қожбанхан Е.К., Калдыбекова А.Д.</i> Идеологиялық гегемония қалыптасуында интеллектуалдардың маңыздылығы.....	69
<i>Турунтаева А.А., Камытбекова А.Б.</i> «Жібек жолының экономикалық белдеуі» жобасы шеңберінде ҚХР-н Орталық Азия елдеріндегі саясаты.....	76
<i>Ықласова А.Ы.</i> Қазақстан мен Қытай арасындағы сауда-экономикалық ынтымақтастығының дамуы.....	86

### АЙМАҚТАНУ

<i>Исалиева А.М., Тұрханова Ә.Ж.</i> Қазақстан Республикасы мен Парсы шығанағы елдері арасындағы ынтымақтастық: конструктивистік көзқарас.....	92
--	----

### ШЫҒЫСТАНУ

<i>Әбішева М.М., Қурбанбаева А.М.</i> «Та'ароф» - ирандық менталитеттің басты қыры.....	100
<i>Ахметова С.З.</i> Корея Республикасының жаһандық басқарудағы рөлі: G20-дағы Оңтүстік Корея бастамалары.....	109
<i>Қайыркен Т.З.</i> Қытай деректері мен көне түркі мәтіндерінің бірін бірі толықтыруы.....	118
<i>Майкибаева А.К., Ильясова К.М.</i> Қазақстан Республикасының Оңтүстік Кореямен ынтымақтастығының басым бағыттары мен болашағы.....	131
<i>Нуридденова А.К.</i> Қытайдың сыртқы саясатындағы жаңа кезең: «тағдыры ортақ жаһандық қауымдастық» тұжырымдамасы.....	139
<i>Тастамбекова Т.М.</i> Израильдің конвенционалды емес қаруы: себептері мен салдары.....	148

### ТҮРКІТАНУ

<i>Абдрасимова А.Е., Жиёмбай Б.С.</i> Қазақстан Республикасындағы түрік диаспоралары тіліндегі қазақ және орыс тілінен енген кірме сөздер.....	157
<i>Кадримбетова Н.Н.</i> Қазақстандағы тарихи-мәдени мұра объектілерін сақтау мәселелері.....	163
<i>Калдыбаев М.С.</i> Түркі халықтарының жерлеу және мемориалдық ғимараттарының антропоморфизмі.....	170
<i>Қосыбаев М.М., Қосыбаева А.М.</i> «Диуани лұғат-ит-түрік» жазба ескерткішіндегі тұрмыстық атаулар.....	177
<i>Шаймердинова Н.Г., Невская И.А.</i> Қыпшақ және оғыз тілдерінің даму тарихының кейбір аспектілері.....	184

## CONTENTS

### POLITICAL SCIENCE

<i>Azmukhanova A., Baspak T.</i> Comparative analysis of European and Kazakh academic mobility .....	8
<i>Aryn Y.M.</i> Social and Political Priorities of Modernization public consciousness in Kazakhstan.....	18
<i>Yermekbayev A.</i> Black Sea region in Russian foreign policy.....	26
<i>Zhanbulatova R.S., Dyussebekova M.K.</i> Kazakh-Russian border area in the format of the common economic space: current state and prospects.....	34
<i>Zhanpeiïssova K.D., Kaliaskarova G.B.</i> The state of intellectual migration of young people in Kazakhstan: political analysis.....	45
<i>Zhasuzakov S.A.</i> Military cooperation of the Republic of Kazakhstan in the framework of the CSTO.....	54
<i>Kappasova G.M.</i> Political prerequisites of development of migration processes in the Republic of Kazakhstan.....	60
<i>Kozhankhan E.K., Kaldybekova A.D.</i> The importance of intellectuals in the formation of ideological hegemony.....	69
<i>Turuntayeva A., Kamytbekova A.</i> PRC Policy in Central Asia within the Silk Road Economic Belt Project.....	76
<i>Yklassova A.Y.</i> Development of trade and economic cooperation between Kazakhstan and China.....	86

### REGIONAL STUDIES

<i>Issaliyeva A.M., Turkhanova A.J.</i> The interactions between the Republic of Kazakhstan and the countries of the Persian Gulf: the constructivist approach.....	92
---	----

### ORIENTAL STUDIES

<i>Abisheva M.M., Kurbanbaeva A.M.</i> «Ta'arof» is the main aspect of the Iranian mentality.....	100
<i>Akhmetova S.Z.</i> The role of the Republic of Korea in global governance: South Korean initiatives in the G20.....	109
<i>Kaiyrken T.Z.</i> Mutual complementarity of Chinese sources and ancient Turkic texts.....	118
<i>Maikibayeva A., Ilyassova K.</i> Priority directions and prospects of cooperation of the Republic of Kazakhstan with South Korea.....	131
<i>Nuriddenova A.K.</i> A New Era in the Foreign Policy of China: Concept of “Community of Common Destiny”.....	139
<i>Tastambekova T.M.</i> Non-conventional weapon in Israel: causes and effects.....	148

### TURKOLOGY

<i>Abdrassimova A.E., Zhiyembay B.S.</i> Kazakh and Russian borrowings in the language of the Turkish Diaspora of the Republic of Kazakhstan.....	157
<i>Kadrimbetova N.N.</i> Issues of preservation of historical and cultural heritage objects in Kazakhstan.....	163
<i>Kaldybayev M.S.</i> Anthropomorphism of memorial structures of Turkic peoples.....	170
<i>Kosybayev M.M., Kosybayeva A.M.</i> Household names on the monument of “Diwani lugat-it-Turk”.....	177
<i>Shaimerdinova N., Nevskaya I.</i> Some aspects of the history of Kypchak and Oguz languages.....	184

## СОДЕРЖАНИЕ

### ПОЛИТИЧЕСКИЕ НАУКИ

<i>Азмуханова А., Баспак Т.</i> Сравнительный анализ европейской и казахстанской академической мобильности.....	8
<i>Арын Е.М.</i> Социально-политические приоритеты модернизации общественного сознания в Казахстане.....	18
<i>Ермекбаев А.А.</i> Черноморский регион во внешней политике России.....	26
<i>Жанбулатова Р.С., Дюсембекова М.К.</i> Казахстанско-российское приграничье в формате единого экономического пространства: современное состояние и перспективы.....	34
<i>Жанпейісова Қ.Д., Калиаскарова Г.Б.</i> Состояние интеллектуальной миграции молодежи Казахстана: политический анализ.....	45
<i>Жасузаков С.А.</i> Военное сотрудничество Республики Казахстан в рамках ОДКБ.....	54
<i>Каппасова Г.М.</i> Политические предпосылки развития миграционных процессов в Республике Казахстан.....	60
<i>Кожбанхан Е.К., Калдыбекова А.Д.</i> Важность интеллектуалов в формировании идеологической гегемонии.....	69
<i>Турунтаева А.А., Камытбекова А.Б.</i> Политика КНР в странах Центральной Азии в рамках проекта «Экономический пояс Шелкового пути».....	76
<i>Ықласова А.Ы.</i> Развитие торгово-экономического сотрудничества между Казахстаном и Китаем.....	86

### РЕГИОНОВЕДЕНИЕ

<i>Исалиева А.М., Турханова А.Ж.</i> Взаимоотношения Республики Казахстан со странами Персидского залива: конструктивистский подход.....	92
--	----

### ВОСТОКОВЕДЕНИЕ

<i>Абишева М.М., Курбанбаева А.М.</i> «Та'ароф» - главный аспект иранского менталитета.....	100
<i>Ахметова С.З.</i> Роль Республики Корея в глобальном управлении: южнокорейские инициативы в составе «Группы 20» (G20).....	109
<i>Кайыркен Т.З.</i> Взаимное дополнение китайских источников и древнетюркских текстов.....	118
<i>Майкибаева А.К., Ильясова К.М.</i> Приоритетные направления и перспективы сотрудничества Республики Казахстан с Южной Кореей.....	131
<i>Нуридденова А.К.</i> Новая эпоха во внешней политике Китая: концепция «сообщества единой судьбы человечества».....	139
<i>Тастамбекова Т.М.</i> Неконвенциональное оружие в Израиле: причины и следствия.....	148

### ТЮРКОЛОГИЯ

<i>Абдрасимова А.Е., Жиёмбай Б.С.</i> Казахские и русские заимствования в языке турецкой диаспоры Республики Казахстан.....	157
<i>Кадримбетова Н.Н.</i> Вопросы сохранения объектов историко-культурного наследия в Казахстане.....	163
<i>Калдыбаев М.С.</i> Антропоморфизм погребально-поминальных сооружений тюркских народов.....	170
<i>Косыбаев М.М., Косыбаева А.М.</i> Бытовые наименования в памятнике «Дивани лугат-ит-тюрк».....	177
<i>Шаймердинова Н.Г., Невская И.А.</i> Некоторые аспекты истории развития кыпчакских и огузских языков.....	184



*Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы -*  
*Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University, № 1 (126)/2019, pp. 45-53*  
<http://bulpolit.enu.kz/>; E-mail: vest\_polit@enu.kz

XFTAP 06.81.23.

**Қ.Д.Жанпейісова<sup>1</sup>, Г.Б.Калиаскарова<sup>2</sup>**

*Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан*  
(E-mail: zhanpeisova73@mail.ru<sup>1</sup>, gulnaz.ciom@mail.ru<sup>2</sup>)

### **Қазақстан жастарының интеллектуалды миграция жағдайы: саяси талдау**

**Аннотация.** Жаһандану процесінде әлемнің барлық елдері үшін маңызды болып табылатын - интеллектуалды миграция, өзекті мәселе ретінде мақалада қарастырылады. Бүгінгі таңда Қазақстан Республикасы жаһандық процестің субъектісі ретінде аталған мәселеден тыс қала алмайды. Еліміздегі қазіргі таңда білімді жастардың шетелге ағыны күн санап артуда. Ғылыми мақала интеллектуалды мигранттардың бағытын, сипатын, мазмұнын анықтап, мемлекеттік саясат тетіктерін жетілдіру арқылы реттеу мәселесін қарастырады. Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарымен қазіргі кезеңдегі елімізден кеткен білімді мамандардың мамандық ерекшеліктеріне сапалық және сандық салыстырмалы талдау жасалады. Сонымен бірге мектеп бітірген жас ақыл-ойдың шетелге кету мәселелері талданып, отандық ақыл-ой орталықтарын құру мен жетілдіру қажеттілігі айқындалады. Зерттеудің нәтижесі ретінде еліміздегі зиялы жастарды қызықтыру жолдары ұсынылады.

**Түйін сөздер:** интеллектуалды миграция, ақыл-ой, мамандар, статистика, рейтинг, ғылыми зерттеу, ми шаңсорғыштары, инновация, процесс, мемлекеттік саясат.

<https://doi.org/10.32523/2616-6887/2019-126-1-45-53>

**Кіріспе.** Қазіргі жаһандану кезеңі жоғары көші-қон белсенділігімен сипатталады. Бұл процесс зерттеушілер назарын аударуы кездейсоқ емес. Егер екінші дүниежүзілік соғыстың алдында көптеген ғылыми жұмыстар халықаралық көші-қонға арналса, қазіргі заманда әлемдік күрделі процеске байланысты интеллектуалды көші-қон факторлары мен тетіктерін зерттеу қажеттілігі туындап отыр.

«Интеллектуалды миграция» (ағылш. brain drain) - елден саяси, экономикалық, діни немесе басқа да себептер бойынша мамандар, ғалымдар және білікті жұмысшылар шығатын жаппай эмиграция процесі десек, бұл ретте мамандардың сыртқа шығуы орын алатын елдерге айтарлықтай экономикалық, мәдени, ал кейде саяси залал келтіріліп, керісінше, иммигранттарды қабылдайтын және қамтамасыз ететін елдер үлкен және арзан зияткерлік капиталға ие болып, ал ақылды жастарын жоғалтқан ел зиян шегетіні белгілі. Еліміздің интеллектуалды эмиграция жағдайының орын алған мәселесі білімді мамандардың және ақылды жастардың шетелге білім алуға кетіп, оралмай қалу қаупі үлкен алаңдатушылық тудыруда. Сондықтан алдымен тоқталатын мәселе интеллектуалды көші-қонның үлкен ағыны жоғарғы білімді дайын мамандардың кетуі мәселесі жағдайын және жоғары білім алу мақсатында шетелге арман қуып кеткен жастардың оралмай кету мәселелерін талдау.

Мақсаты мен міндеттері. Негізгі мақсат еліміздегі жастардың интеллектуалды миграция жағдайын салыстырмалы талдап, мониторинг, контент, статистикалық талдауларды пайдалана отырып, негізгі орын алған мәселелердің әлеуметтік-саяси сипатын анықтап, мемлекеттің ғылыми негізделген көші-қон саясатын қалыптастыру арқылы елдің интеллектуалды миграция мәселелерін шешуге әсер етуге болатынын талдау.

Негізгі міндеттері ретінде қарастыратынымыз:

- еліміздің тәуелсіздік алған жылдарынан бүгінгі күнге дейінгі интеллектуалды миграция саясатының негізгі сипаттары мен бағыттарын талдау, тетіктерін қарастыру оны іске асыру жолдарын анықтау;

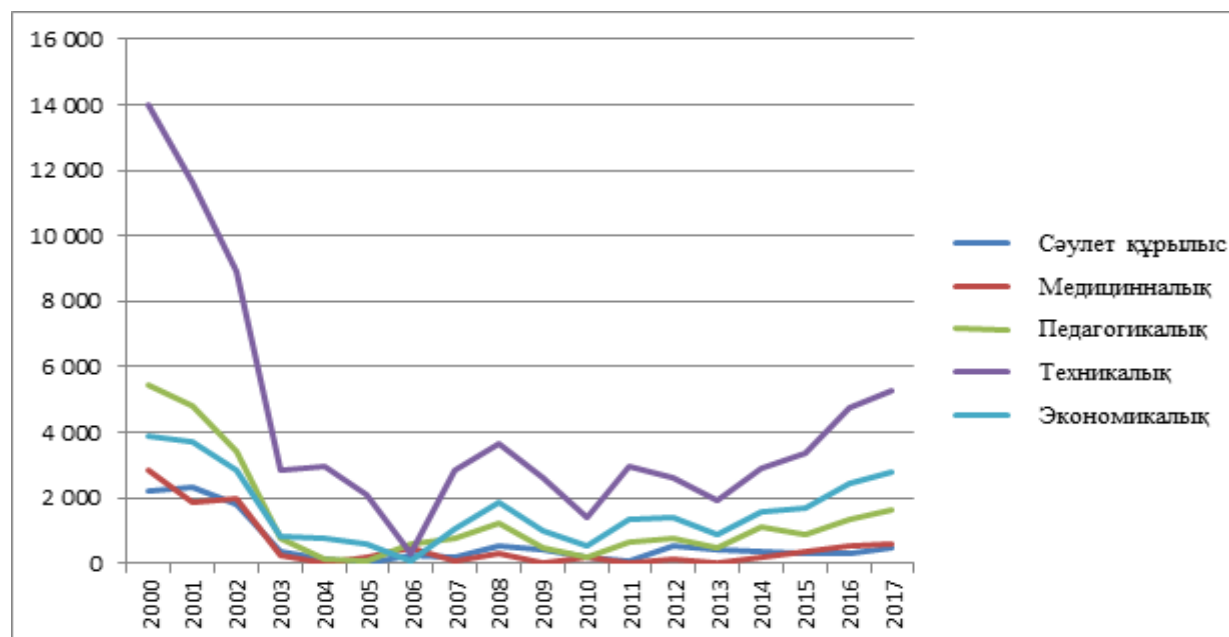


- мемлекеттің интеллектуалды миграция саясатын жетілдіру бойынша ұсыныстар көрсету ерекшеліктерін айқындау.

Еліміз тәуелсіздік алған жылдары, яғни 90-шы жылдардың басынан 2000-шы жылдар аралығындағы ақылдың ағыны түсінікті. Өйткені, Қазақ КСР-інде тұратын көптеген ұлт өкілдері өздерінің тарихи отандарына оралды. «Мемлекеттік» статистиканың мәліметтері бойынша, 1994-2004 жылдары Қазақстанан жоғары білімі бар 245 390 адам, аяқталмаған жоғары білімі бар 82 974 адам және арнаулы орта білімі бар 463 323 адам кеткен. Кеткендер мен келгендер арасындағы айырмашылық: 152 949 адам - жоғары білімді, 36 947 - аяқталмаған жоғары білімді және 383 705 – арнаулы орта білімді құрады. Бұл шығындар 2004 жылға дейін жоғары, ал 2004 жылдан салыстырмалы төмен эмиграциялық белсенділікті көрсетеді, өйткені басқа ұлттардың өз отандарына көшу қарқыны бәсеңдеді. Ал, Қазақстаннан біржола кеткен жоғары білімі бар мамандардың құрамына талдау жасасақ, 1996-2004 жылдары республикадан кеткен 184 632 адамның 47 563 – техникалық, 37 990 – педагогикалық, 19 266 – медициналық, 18 380 – экономикалық, 12 061 – сәулет-кұрылыс, 9 595 – ауыл шаруашылығы, 4 500 – заңгерлік, 35 277 - басқа да мамандықтар болғанын көреміз [1].

Сонымен, шетелге елімізден ақылдың ағынына негіз болып отырған себептер қандай деген сұрақ туындайды. Өйткені, мәселеленің себебін анықтамай, салдарын шешу мүмкін емес. Қазіргі таңда ең негізгі себептердің бірі, білімді мамандардың, әсіресе жас ақылдың өз деңгейінде бағаланбауы, қоғамды жайлаған коррупция көп жағдайда жастардың жұмысқа орналасуларына кедергі болып отыр. Олар шетелге интеллектуалдық еңбек жоғары төленетін жерлерде жақсы табыс табу мүмкіндігін іздеуге мәжбүр болады.

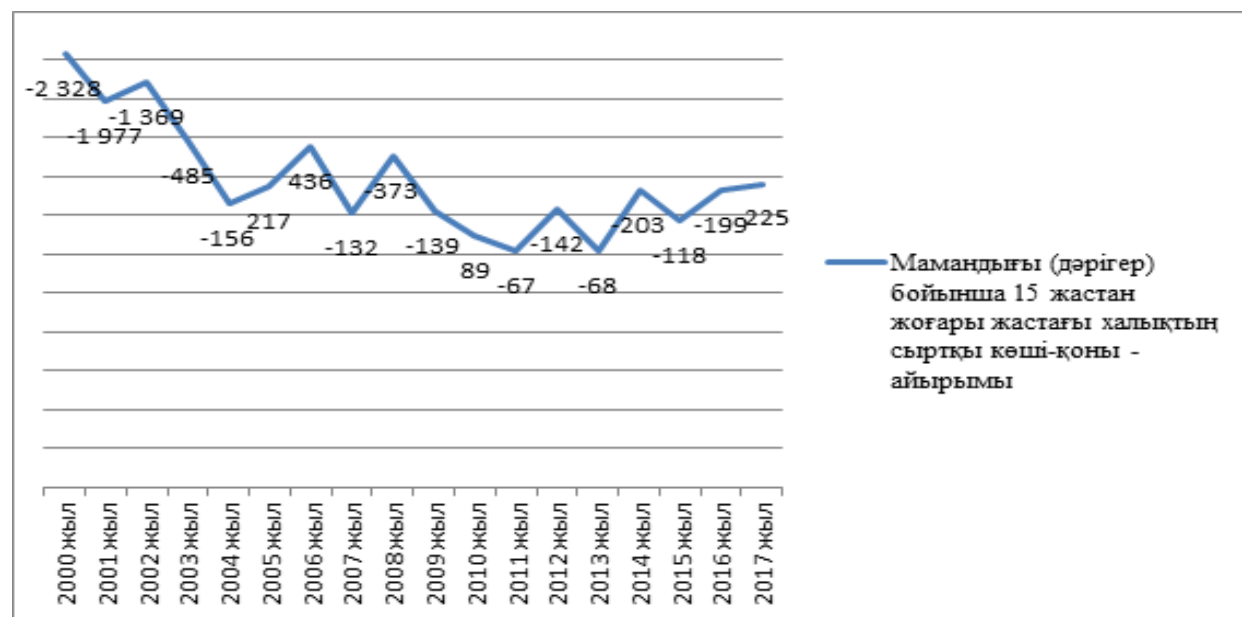
Сонымен 90-шы жылдардағы ақыл-ой миграциясы сипаты бойынша кеңес өкіметінің құлауымен Қазақстанда өмір сүріп жатқан өзге ұлт өкілдерінің тарихи отандарына оралуы десек, бүгінгі күндегі еліміздің ең білімді, ақылды жастарының шетелге кетуінің сипаты біршама өзгеше. 2000 жылдардан кейін ақыл-ой ағыны біршама реттеле бастап, ендігі елден кету ұлттық сипатына емес, әлеуметтік, экономикалық, ғылыми ізденушілік сипаттарына байланысты өзгере бастады. Төмендегі статистикаға мән берсек, Қазақстан Республикасында жалпы 15-тен асқан жастағы халықтың мамандықтары бойынша көші-қоны салыстырылады.



Сурет 1. ҚР мамандықтар бойынша 15 жастан жоғары жастағы халықтың сыртқы көші-қон айырымы

Еліміздің жоғары білімді азаматтарының басқа елдерге қоныс аударулары ақыл-ойдың ағынын күшейтіп, кері ықпалын тигізеді. Атап айтсақ, 2000 жылы техникалық мамандар - 13998, педагогтар - 5460, экономистер - 3906, медицина - 2868, сәулет саласы мамандары - 2195 сандық көрсеткішті көрсетті. Жалпы көрсетілген жылдар бойынша 2000 жылдар үлесі жоғары. Демек, елімізден кеткен интеллектуалды мамандар ағымының ішінде техникалық мамандардың көрсеткіші жоғары екені көрініп тұр. 2006 жылы біршама статистика көрсеткіші төмендеп, техникалық мамандар - 290, педагогтар - 623, экономистер - 74, медицина - 499, сәулет саласы мамандары - 252 саны кеміді. Демек, елдегі экономикалық тұрақтылық мамандардың жаппай көшуін тоқтатты. 2009 және 2010 жылдардағы әлемдік дағдарыс еліміздегі ақыл-ойдың ағынына да әсер етпей қоймады. Яғни, көшу процесі біршама тұрақтанды. 2017 жылы, яғни соңғы жылдары экономистердің сыртқа ағыны басқа мамандарға қарағанда күшейді. Олар-2805 құраса, педагогтар - 1633, техникалық мамандар - 5293, медицина - 578, сәулет саласы мамандары – 453 [2]. Байқап отырғанымыздай, экономика саласының мамандарына ыңғайлы жұмыс саласы кеңірек. Атап айтатын болсақ, сауда, қызмет көрсету, бизнес т.б салалары.

Сонымен, қазіргі кездегі Қазақстан Республикасындағы интеллектуалды көші-қон процестері әртүрлі факторлардың: әлеуметтік-экономикалық, саяси, этникалық, экологиялық және басқа да әсерімен орын алатыны белгілі болды. Тәуелсіздіктің алғашқы жылынан бастап көші-қон процестерін реттеу қазіргі күнге дейін мемлекеттік саясаттың ең өзекті бағыттарының біріне жатқызылып және осы уақыт ішінде әлі шешімін таба алмай келеді.



Сурет 2. Мамандығы (дәрігер) бойынша 15 жастан жоғары жастағы халықтың сыртқы көші-қоны - айырымы

Жоғарыдағы суретке назар аударсақ, еліміз үшін дәрігерлерді оның үстіне жоғары санатты білімді мамандарды жоғалту үдерісі байқалады. Сол сияқты біздің еліміз үшін тәуелсіздіктен бері қарай ең көп жоғалтқан техникалық саланың мамандары екен. Оған дәлел төмендегі ҚР статистика агенттігін мәліметтері.



Сурет 3. Мамандығы (техникалық) бойынша 15 жастан жоғары жастағы халықтың сыртқы көші-қон айырымы

Техникалық сала мамандары 2000 жылы 13998 санды көрсетсе, қазіргі таңда 5293 болып отыр. Демек, әлі де интеллектуалды миграция процесінде техника саласының мамандарының ағыны күшті.

Еліміздің болашағы ғылым мен білімнің дамуына тікелей ықпал ететін бүгінгі жастардың ақыл-ойы. Жоғарыда жалпы интеллектуалды мамандарды жоғалту еліміз үшін қауіпті десек, еліміздің негізін қалайтын, оны нық ұстап тұратын жастарымыздың шетелге оқуға кетіп, қайта оралмау қауіптері тұр. Бүгінгі күннің өзекті мәселесі жастардың білім көші-қоны, еңбек сияқты барлық көші-қон үдерісіндегі маңызды мәселелерді қарастырайық. Интеллектуалды көші-қонның негізгі ерекшелігі - білім көші-қонының «ақыл-ой» процесіне байланыстылығы. Интеллектуалды көші - қон ғылыми-техникалық және басқа да жоғары білікті мамандардың тұрақты немесе уақытша тұруға көшіп кетуі десек, қазіргі жастардың ағыны негізінен АҚШ, Қытай және Ұлыбритания сияқты экономикалық дамыған елдерге білім алуға бағытталады.

Жыл сайын Қазақстан көптеген жылдар бойы өзінің зияткерлік әлеуетін жоғалтуда. Біз болашақ туралы тек айтып отырғанда, басқа елдер бізді онжылдыққа алға қарай әлсіретіп, біздің ең жақсы ақыл-ойымызды тиімді пайдаланады.

Ақыл-ойды тартуда шетел оқу орындары көптеген тиімді қадамдарды жасауда. Мектеп бітірушілерді әртүрлі тегін гранттармен қызықтыруда. 1996 жылдан бастап Германия неміс тілінде оқитын мектеп оқушыларын, тіл білімідеңгейіне қарап, олар Германияның кез келген ЖОО-да тегін оқуға үміткерлікке қабылдайды. Сол сияқты тіпті Прибалтика елдері шәкіртақы мен тегін баспана, ұсыну арқылы білім алушыларды тарта бастады [3].

Ресей қазақстандық мектеп түлектерін өзіне тартады. Біздің оқушыларымызды олимпиадалар жиі өткізу арқылы білімділерін іріктеп, тегін білім алуды ұсынады. Шәкіртақылар тағайындау, жатақханада тегін тұру, әрі қарай жұмысқа орналасу жағдайларын ұсыну арқылы біздің ең білімді, болашағынан зор үміт күтетін оқушыларымызды тартады. Және де Ресей ЖОО-дары Қазақстанда көшпелі емтихандар өткізеді. Бұл да өз кезегінде басқа мемлекетке барып, емтихан тапсырудан әлде қайда тиімді. Қашықтықтан тест алу тағы бар. Демек, оқу орнына түсудің жолдарын жеңілдетіп қойған.

Біздің балалар басқа елге кетуінің тағы бір себебі, көптеген түлектер ҰБТ-дан қорқады, сондай-ақ шекті деңгейден өтпеген оқушылар, көбіне жақын шетелді әсіресе Ресейді таңдайды. Ал 18 жасқа толған жастар - бұл мемлекеттің ең қымбат қазынасы. Мемлекет мектепте тегін білім беру үшін балаларға миллиардтаған қаржы жұмсайды. Атап айтсақ, макроэкономикалық зерттеулер орталығының директоры Олжас Құдайбергенов орта есеппен бір бала үшін мектептің бірінші сыныбынан бастап жұмсалатын қаржы бакалавр деңгейінде сауатты маманды даярлау 100-150 мың долларды құрайды десе, магистратура үшін 30-100 мың доллар тағы қосымша қаржы жұмсалады [4]. Сондықтан біздің мемлекетіміз үшін адам ресурстарын олардың идеяларын пайдаланудың әлеуетті құны да бар. Демек, мемлекет өзінің дайындаған адам ресурсын басқа елге беріп қояды деген сөз.

Қазақстанның ақыл-ойы АҚШ, Канада, Ресей, Германия, Израиль, Гонконг, Сингапур, Қытай елдеріне тарауда. Шетелден мамандарды тартудан қарағанда, өз мамандарымызды пайдалану әлдеқайда тиімді. Қайтарымсыз интеллектуалды эмиграция салдарымен күресу қиын болып отыр, өйткені ақылға бәсекелестік бүкіл әлемде өсуде, ал Қазақстан әзірге өз білімділеріне, таланттарына ерекше ұсыныс жасамайды. Яғни, еңбек ақы төлеу деңгейі, әлеуметтік пакет және дамыған елдермен салыстырғанда басқа да көптеген параметрлер бойынша артықшылықтар жоқ. Адами және интеллектуалды капиталды жоғалтудан болған залалды бағалау, талдауды жолға қою керек. Олай болмаса, республиканың салалар мен өңірлерде жұмыс күшінің перспективалық қажеттілігін бағалау қиын.

Білім және ғылым министрлігінің мәліметінше, Қазақстанда 20 мыңға жуық шетелдік студент білім алуда. Шетелде білім алатын біздің студенттеріміз әлдеқайда көп, олар – 120 мыңға жуық. «Ресей білім министрлігінің сайтында» РФ-да Қазақстаннан 100 мыңға жуық студент оқиды деп айтылған. Олардың ішінде қашықтықтан білім алатындары да бар. Ал қазақстанда небәрі 20 мыңға жуық шетелдік студент білім алуда.

Оның 3 мың Өзбекстаннан - 683, Түрікменстаннан - 1 320, Қырғызстаннан - 1 026, Қытайдан - 1 290, Үндістаннан - 3 290. Үндістаннан көпшілігі негізінен дәрігерлер мен металлургияға мамандықтарында оқиды [5].

2020 жылға қарай шетелдік студенттер саны 50 мыңға жетеді деп болжануда. Қазақстан білім беру туризмін дамытуға және шетелдік студенттерді тартуға елеулі көңіл бөлуі қажет. Осы мақсатта Қазақстанда Орталық Азия білім беру хабы орны зор. Оның аясында «Халықаралық бағдарламалар орталығы» АҚ шетелдік студенттерді тарту бойынша белсенді жұмыс жүргізілуде. Орталық Азия елдерінде жыл сайынғы «қазақстандық білім беру күндері» білім көрмелері өткізілуде.

Осы тұста қуанарлы шара Astana Hub IT-стартаптарының халықаралық технопаркінің құрылуы. IT бағдарламаларға 67 миллиард теңгеден астам инвестиция тартуды жоспарлап отыр (181 миллион доллар), сонымен бірге ТМД елдерінен және әлемдік деңгейде ақыл-ойды тарту мүмкіндігі. Ақыл-ойды тарту біздің елімізге не береді деген сұраққа тоқталсақ, шетелдік таланттардың қатысуымен отандық білімді жастар жаңа әлемдік деңгейдегі инновацияға бейімделеді. Үлкен тәжірибе алу мүмкіндігі.

Соңғы он жылда әлемде тұратын елден тыс жерде жоғары білім алатын студенттер (мобильді студенттер) саны 70% - ға өсті. ЮНЕСКО статистика институтының есебіне сәйкес, 1999 шетел студенттері 1,68 млн, 2014 жылы осындай студенттердің саны 207 млн адамға жеткен.

Қазіргі интеллектуалды интеллегенция айналымы өте қарқынды заманда өз ақыл-ойымыздан, талантты балаларымыздан айырылып қалу қаупінде тұрғанымыз рас. Қазақстанда 17 млн. халық үшін 140-тан астам жоғары оқу орны бар [6], Жоғары білім берудің екінші проблемасы мемлекет тарапынан білім беру мазмұны мен оны ұйымдастыру процесін орталықтандырылған бақылау болып табылады, бұл университеттердің еркіндігін және олардың экономиканың, студенттер мен жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне ден



қою қабілетін шектейді. Білім беру сапасын бағалаудың өте күрделі жүйесі атап өтіледі, онда көп бөлігі университеттерді өзін-өзі бағалау мен жетілдіруге емес, тексерулерге бөлінген. Сонымен қатар, ғылыми-зерттеу, инновациялық қызмет пен жұмыс берушілердің ЖОО-мен қарым-қатынас жасауға тартылуы да төменгі деңгейде жүзеге асырылуда [7].

Сонымен қатар, әлемнің үздік университеттерінің Халықаралық рейтингтерінде қазақстандық жоғары оқу орындары бұдан әрі жүлделі орындарға ие емес. 2019 жылғы QS World University Rankings рейтингі бойынша әл-Фараби Қазақ ұлттық университеті 236 орында Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті 336 орында, Қ.Сәтбаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық университеті 411 орында, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті 491 орында келеді [6]. Рейтинг университеттердің академиялық бедел, жұмыс берушілер арасындағы қатынас, студенттерінің беделі т.б. сияқты түрлі критерийлерді ескереді. Ғылыми-зерттеу және білім беру қызметі білім алушыларды толғандыратын басты мәселе. Сондықтан, талантты, білімді, арнайы мектептерден білім алған, олимпиада жетістіктері жоғары оқушылар әлемдік деңгейдегі рейтингі жоғары оқу орындарын таңдайды. Демек, біз үшін білімге ұмтылатын жастарды қанағаттандыратын, бәсекеге қабілетті білім ордаларын лайықты деңгейге көтергеніміз дұрыс. Осы жағдайда әрине мектеп бітірушілер әлемдік рейтингте орны жоғары, грант, стипендия, тегін жатахана беретін оқу орындарын таңдайды. Мысал үшін, М.В. Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университеті осы рейтингте 114 орын алады. Бұл университетте студенттер мен оқытушылар арасындағы ғылыми жұмыстың жоғары деңгейі қалыптасқан. Жалпы, аталмыш рейтингте көптеген ресейлік жоғары оқу орындары қазақстандық әріптестерін барлық тармақтар бойынша басып озады.

Сондықтан, Қазақстанның жоғары оқу орындары шетелдік студенттер арасында танымалды аз деп айтуға болады. Қазақстан қазіргі уақытта әлемге студенттердің «доноры» болып отыр. Жағдайды өзгеру үшін қазіргі таңда қазақстандық еңбек және білім беру нарығының шетелдік студенттерге деген үлкен қажеттігіне қарамастан, Үкіметпен де, университеттермен де оларды тарту мақсатында жұмысты күшейту керек. Яғни, шетелдік студенттердің бейімделуі үшін жағдай жасап, ғылыми-зерттеу жұмысын дамытуды көтермелеу жағдайында Қазақстан ТМД білім беру қызметтері нарығында өзінің бәсекеге қабілеттілігін арттыруға барлық мүмкіндігі бар.

Қорытынды. Қазақстаннан қайтарымызсыз интеллектуалды эмиграция, яғни көшіп кетуден түскен экономикалық шығыны жоғары. Адам капиталының азаюы, Қазақстан дамуына кері әсерін тигізетіні сөзсіз. Оның индустриялық дамуына және жалпы экономикалық ахуалына да ықпал етеді. Атап айтсақ, еңбек нарығында сұранысқа ие емес гуманитарлық білімі бар мамандарға жұмыс орындары жетіспесе, керісінше елімізде тапшы техникалық саланың мамандары шетелге кетуде. Дегенмен, кейбір пікірлер керісінше интеллектуалды миграцияның тиімді жақтарында көрсетуде. Атап айтсақ, ақпарат және коммуникациялар министрі Дәурен Абаев: «Мамандар тек жоғары жалақы үшін ғана емес, тәжірибе жинау мүмкіндігіне де ие. Біз мұнан күрделі проблемаларды көрмейміз, керісінше балалар шетел компанияларында жұмыс істеп, тәжірибе жинақтап, жаңа білім алып, елімізге келіп жұмыс істейді. Әлемде «Ми шаңсорғыштары» деп аталатын бірнеше елдер бар. Олар барлық елден ақыл-ойды жинап, пайдаланады. Қытайда Трансұлттық компаниялар дамыған, мысалы: Huawei. Онда жұмыс істеу Google компаниясына қарағанда беделді. Сондықтан, әлемнің ақылдылары осы компанияда қызмет жасауға ағылады, - деді [8]. Демек, жастардың ақыл-ойының тиімді жақтарында көруге болады. Дегенмен, білімді жастарымыздың шетелде қалып қоймай, отанына қызмет істеу мәселелерін жолға қойған орынды.

Сондықтан:

Біріншіден, интеллектуалды миграциялық ағымдардағы білімділік деңгейі еліміздегі орташа білім деңгейіне қарағанда әлдеқайда жоғары және жоғары білімі бар адамдардың көшіп кету процесін азайту үшін, талантты жас мамандарды әртүрлі марапаттар мен

гранттар арқылы қызықтыру қажет. Еліміздегі қазіргі таңда орын алып отырған коррупция мәселесімен күреспей жас мамандарды жұмыспен қамту мүмкін емес. Білімді маман өз қалауынша, кедергісіз лайықты жалақымен әртүрлі әлеуметтік қамқорлықпен қамтамасыз етілсе ақыл-ой ағынын тежеуге болары сөзсіз.

Екіншіден, кетіп бара жатқан кадрлардың тапшылығын өтеу үшін мемлекет, кейіннен елге, тұрақты немесе уақытша тұруға көшіп келу мүмкіндігімен шетелдік студенттерді тарту үшін бағдарламаны тиімдендіріп жасау қажет. Бұл өз кезегінде ғылым мен инновацияның дамуына оң ықпал етеді. Университет тарапынан білім беру қызметтерінің жәрмеңкелері, халықаралық олимпиадаларды ұйымдастыру, университеттер мен мектептерде лекциялар, дайындық орталықтарын құру сияқты түрлі жарнамалық науқандарды ұйымдастырулары қажет. Мемлекет ақыл-ойды тарту мақсатында визаларды, білім гранттарын алу процесін жеңілдету және жаңадан келген студенттерді бейімдеу үшін қажетті инфрақұрылым құру түрінде шетелдік азаматтар үшін қолдау көрсетуді қамтамасыз еткен дұрыс.

Үшіншіден, елге келген ақыл-ой отандық білім ордаларының деңгейін көтерері сөзсіз. Таңдаулы білім алушылармен ортақ ғылыми зерттеу жұмыстары арқылы еліміздің таланттарының талаптарын қанағаттандыруға жол ашылады. Сөйтіп отандық ғылымға серпіліс беруге болады және де жас мамандардың өз отандарында ғылыммен айналысып, дамуыларына үлкен жол ашылары сөзсіз.

Сондықтан Қазақстан үшін білім интеллектуалды миграция демографиялық дағдарыс жағдайында халықтың өсуін ынталандыру үшін шешуші факторға айналуы мүмкін.

### **Әдебиеттер тізімі**

1. ҚР Ұлттық экономика министрлігі статистика жөніндегі комитеті [Электронный ресурс] – 2019. – URL:<https://taldau.stat.gov.kz/ru/NewIndex/GetIndex/2929764?keyword> (дата обращения: 12.02.2019)
2. ҚР Ұлттық экономика министрлігі статистика жөніндегі комитеті [Электронный ресурс]. – 2019. – URL: <https://taldau.stat.gov.kz/ru/NewIndex/GetIndex/2929764?keyword> (дата обращения: 12.02.2019)
3. Бесплатное обучение в Германии [Электронный ресурс].2019.- URL:<http://lingualand.kz/blog/besplatnoe-obuchenie-v-germanii/> (дата обращения: 06.01.2019)
4. РК, МОН. В Казахстане обучается более 10 тысяч иностранных студентов. [Электронный ресурс].- 2014. -URL: [zakon.kz/4456799-v-kazakhstane-obuchaetsja-bolee-10.html](http://zakon.kz/4456799-v-kazakhstane-obuchaetsja-bolee-10.html). (дата обращения: 07.11.2018)
5. Казахстан теряет свой интеллектуальный потенциал [Электронный ресурс].-2019.- URL:<https://www.zakon.kz/4626938-kazakhstan-terjaet-svojj.html> (дата обращения: 10.01.2019)
6. Кайгородцев А. Проблемы и перспективы развития системы высшего образования в Республике Казахстан.- А.: 2011.
7. Рейтинг университетов мира QS [Электронный ресурс] – 2011. – URL:<https://www.educationindex.ru/articles/university-rankings/qs/> (дата обращения: 18.12.2018)
8. Абаев об «утечке мозгов» из Казахстана: это челлендж для них [Электронный ресурс].-2018.- URL:[https://tengrinews.kz/kazakhstan\\_news/abaev-ob-utechke-mozgov-iz-kazahstana-eto-chellendj-dlya-nih-359336/Tengrinews.kz](https://tengrinews.kz/kazakhstan_news/abaev-ob-utechke-mozgov-iz-kazahstana-eto-chellendj-dlya-nih-359336/Tengrinews.kz) (дата обращения: 21.12.2018)
9. Юдина Т.Н. Миграция: словарь основных терминов. – Москва: Издательство РГСУ.- с. 241



**Қ.Д. Жанпейісова, Г.Б. Калиаскарова**

*Евразийский национальный университет им. Л.Н.Гумилева, Астана, Казахстан*

### **Состояние интеллектуальной миграции молодежи Казахстана: политический анализ**

**Аннотация.** В данной статье рассматривается состояние интеллектуальной миграции молодежи Казахстана как актуальная проблема в процессе глобализации. На сегодняшний день Республика Казахстан как субъект глобального процесса не может оставаться вне данного вопроса. С каждым годом растет отток молодежи в зарубежные страны. Научная статья определяет направления, характер, содержание интеллектуальной миграции молодежи Казахстана, рассматривается проблема регулирования, совершенствования механизмов государственной политики в сфере интеллектуальной миграции молодежи страны. Проводится качественный и количественный сравнительный анализ особенностей профессий образованных специалистов, эмигрирующих из нашей страны с периода приобретения независимости до наших дней. Вместе с тем, анализируются вопросы выезда за границу, «мозговой утечки» молодежи, окончившей школу, определяется необходимость создания и совершенствования отечественных интеллектуальных центров.

**Ключевые слова:** интеллектуальная миграция, интеллект, специалисты, статистика, рейтинг, научные исследования, «мозговые пылесосы», инновация, процесс, государственная политика.

**K.D.Zhanpeiisova, G.B.Kaliaskarova**

*L.N.Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan*

### **The state of intellectual migration of young people in Kazakhstan: political analysis**

**Abstract.** This article examines the state of intellectual migration of young people of Kazakhstan as an actual problem in the process of globalization. To date, the Republic of Kazakhstan as a subject of the global process cannot remain outside this issue. Every year the outflow of young people to foreign countries is growing. Scientific article determines the direction, character and content of the intellectual migration of the youth of Kazakhstan is considering the issues, the regulatory mechanisms of the state policy of the country. Since independence, a qualitative and quantitative comparative analysis of the professional characteristics of specialists emigrating from our country is carried out. However, the issues abroad brain leak of youth who graduated from high school, determined the necessity of creation and improvement of national mental centers.

**Key words:** intellectual migration, intelligence, specialists, statistics, rating, research, “brain vacuum cleaners”, innovation, process, public policy.

### **References**

1. Kazakhstan Respublikasi Ul'ttik ekonomika ministrliги Statistika komiteti [Ministry of National Economy of RK on statistics]. Available at: <https://taldau.stat.gov.kz/ru/NewIndex/GetIndex/2929764?keyword> [in Kazakh] (accessed: 12.02.2009)
2. Kazakhstan Respublikasi Ul'ttik ekonomika ministrliги Statistika komiteti [Ministry of National Economy of RK on statistics]. Available at: <https://taldau.stat.gov.kz/ru/NewIndex/GetIndex/2929764?keyword> [in Kazakh] (accessed: 12.02.2009)
3. Besplatnoye obrazovaniye v Germanii [Free education in Germany]. Available at: <http://lingualand.kz/blog/besplatnoe-obuchenie-v-germanii/> [in Russian]. (accessed: 06.01.2019)
4. V Kazakhstane obuchayetsya boleye 10 tysyach inostrannykh studentov. [In Kazakhstan more than 10 thousand foreign students are taught.]. Available at: [zakon.kz/4456799-v-kazakhstane-obuchaetsja-bolee-10.html](http://zakon.kz/4456799-v-kazakhstane-obuchaetsja-bolee-10.html). (accessed: 07.11.2018)
5. Kazakhstan imeyet svoy intellektual'nyy potentsial [Kazakhstan has its own intellectual potential]. Available at: <https://www.zakon.kz/4626938-kazakhstan-terjaet-svojj.html> [in Russian]. (accessed: 10.01.2019)

6. Kaygorodtsev A. Problemy i perspektivy razvitiya vysshego obrazovaniya v Respublike Kazakhstan. [Problems and perspectives of development of education in the Republic of Kazakhstan]. (Almaty,2011)
7. Mirovyeye reytingi universitetov [Ranking Universities QS ]. Available at: <https://www.educationindex.ru/articles/university-rankings/qs/> [in Russian]. (accessed: 18.12.2018)
8. Abayev ob «utechke mozgov» iz Kazakhstana: eto chellendzh dlya nikhhttps [Abaev about brain drain from Kazakhstan: this is a challenge for them]. Available at :[https://tengrinews.kz/kazakhstan\\_news/abaev-ob-utechke-mozgov-iz-kazahstana-eto-chellendj-dlya-nih-359336/](https://tengrinews.kz/kazakhstan_news/abaev-ob-utechke-mozgov-iz-kazahstana-eto-chellendj-dlya-nih-359336/) Tengrinews.kz [in Russian]. (accessed: 21.12.2018)
9. Yudina T.N. Migratsiya: osnovnyye terminy slovarya [Migration: A Dictionary of Basic Terms] ( Izdatel'stvo, Moscow )

*Сведения об авторах:*

**Жанпейісова Қ.Д.** - саяси ғылымдар кандидаты, саясаттану кафедрасы доценті, журналистика және саясаттану факультеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Янушкевич көш. 6, Астана, Қазақстан.

**Калиаскарова Г.Б.** - саясаттану кафедрасы докторанты, журналистика және саясаттану факультеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Янушкевич көш. 6, Астана, Қазақстан.

**Zhanpeisova K.D.** - Candidate of Political Science, Associate Professor of the Department of Political Science, Faculty of Journalism and Political Science, L.N.Gumilyov Eurasian National University, Yanushkevich str. 6, Astana, Kazakhstan.

**Kaliaskarova G.B.** - Doctoral Student, Department of Political Science, Faculty of Journalism and Political Science, L.N.Gumilyov Eurasian National University, Yanushkevich str. 6, Astana, Kazakhstan.

**«Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы.  
Саяси ғылымдар. Аймақтану. Шығыстану. Түркітану сериясы»  
журналында мақала жариялау ережесі**

**1. Журнал мақсаты.** Саяси ғылымдар, аймақтану, шығыстану, түркітану салалары бойынша мұқият тексеруден өткен ғылыми құндылығы бар мақалалар жариялау.

**2.** Журналда мақала жариялаушы автор мақаланың қол қойылған бір дана қағаз нұсқасын Ғылыми басылымдар бөліміне (редакцияға, мекенжайы: 010008, Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Қ. Сәтпаев көшесі, 2, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Бас ғимарат, 349 кабинет) және vest\_polit@enu.kz электрондық поштасына Word форматындағы нұсқаларын жіберу қажет. Мақала мәтінінің қағаз нұсқасы мен электронды нұсқалары бірдей болулары қажет.

Мақалалар *қазақ, орыс, ағылшын, араб, түрік* тілдерінде қабылданады.

**3. Автордың қолжазбаны редакцияға жіберуі мақаланың Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің хабаршысында басуға келісімін, шетел тіліне аударылып қайта басылуына келісімін білдіреді. Автор мақаланы редакцияға жіберу арқылы автор туралы мәліметтің дұрыстығына, мақала көшірілмегендігіне (плагиаттың жоқтығына) және басқа да заңсыз көшірмелердің жоқтығына кепілдеме береді. Сонымен қатар мақала мәтінін плагиат жүйесінде тексеруге келісімін білдіреді.**

**4.** Мақаланың көлемі 18 беттен аспауға тиіс (6 беттен бастап).

Мақаланың құрылымы

**5. XFTAP** <http://grnti.ru/> - *бірінші жолдың сол жақтауында;*

*Автор(лар)дың аты-жөні – жолдың ортасында;*

*Мекеменің толық атауы, қаласы, мемлекеті* (егер авторлар әртүрлі мекемеде жұмыс жасайтын болса, онда әр автор мен оның жұмыс мекемесі қасында бірдей белгі қойылу керек) – жолдың ортасында;

*Автор(лар)дың E-mail-ы – жақша ішінде, курсивпен, жолдың ортасында;*

Мақала атауы – жолдың ортасында;

**Аннотация** (100-200 сөз; мақаланың атауын мейлінше қайталамауы қажет; әдебиеттерге сілтемелер болмауы қажет; мақаланың құрылысын (кіріспе, мақаланың мақсаты, міндеттері, қарастырылып отырған сұрақтың тарихы, зерттеу әдістері, нәтижелер/талқылау, қорытынды) сақтай отырып, мақаланың қысқаша мазмұны берілуі қажет).

**Түйін сөздер** (6-8 сөз не сөз тіркесі). Түйін сөздер мақала мазмұнын көрсетіп, мейлінше мақала атауы мен аннотациядағы сөздерді қайталамай, мақала мазмұнындағы сөздерді қолдану қажет. Сонымен қатар, ақпараттық-іздістіру жүйелерінде мақаланы жеңіл табуға мүмкіндік беретін ғылым салаларының терминдерін қолдану қажет.

**Негізгі мәтін** мақаланың мақсаты, міндеттері, қарастырылып отырған сұрақтың тарихы, зерттеу әдістері, нәтижелер/талқылау, қорытынды бөлімдерін қамтуы қажет – *жоларалық интервал - 1, азат жол «қызыл жолдан» - 1,25см, беттеу жолағы – еніне сай жасалады.*

**Таблица, суреттер** – аталғаннан кейін орналастырылады. Әр таблица, сурет қасында оның аталуы болуы қажет. Сурет айқын, сканерден өтпеген болуы керек.

Жалпы қолданыста бар аббревиатуралар мен қысқартулардан басқалары міндетті түрде алғаш қолданғанда түсіндірілуі берілуі қажет.

Қаржылай көмек туралы ақпарат бірінші бетте көрсетіледі.

**Әдебиеттер тізімі.** Мәтінде әдібиеттерге сілтемелер тікжақшаға алынады. Мәтіндегі әдебиеттер тізіміне сілтемелердің номерленуі мәтінде қолданылуына қатысты жүргізіліде: мәтінде кездескен әдебиетке алғашқы сілтеме [1] арқылы, екінші сілтеме [2] арқылы т.с.с. жүргізіледі. Кітапқа жасалатын сілтемелерде қолданылған беттері де көрсетілуі керек (мысалы, [1, 45 бет]). Жарияланбаған еңбектерге сілтемелер жасалмайды. Сонымен

қатар, рецензиядан өтпейтін басылымдарға да сілтемелер жасалмайды (әдебиеттер тізімін, әдебиеттер тізімінің ағылшынша әзірлеу үлгілерін журнал bulpolit.enu.kz сайтындағы **мақаланы рәсімдеу үлгісінен қараңыз**).

**6.** Мақала соңындағы әдебиеттер тізімінен кейін библиографиялық мәліметтер орыс және ағылшын тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса), қазақ және ағылшын тілінде (егер мақала орыс тілінде жазылса), орыс және қазақ тілінде (егер мақала ағылшын тілінде жазылған болса), орыс және ағылшын тілінде (егер мақала түрік немесе араб тілінде жазылса) беріледі.

**Авторлар туралы мәлімет:** автордың аты-жөні, ғылыми атағы, қызметі, жұмыс орны, жұмыс орнының мекен-жайы, телефон, e-mail – қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде толтырылады.

**7. Қолжазба мұқият тексерілген болуы қажет.** Техникалық талаптарға сай келмеген қолжазбалар қайта өңдеуге қайтарылады. Қолжазбаның қайтарылуы оның журналда басылуына жіберілуін білдірмейді.

Редакцияға түскен мақала жабық (анонимді) тексеруге жіберіледі. Барлық рецензиялар авторларға жіберіледі. Автор (рецензент мақаланы түзетуге ұсыныс берген жағдайда) өңдеп қайта, қолжазбаның түзетілген нұсқасын редакцияға қайта жіберуі қажет. Рецензент жарамсыз деп таныған мақала қайтара қарастырылмайды. Мақаланың түзетілген нұсқасы мен автордың рецензентке жауабы редакцияға жіберіледі.

Пікірі мақұлданған мақалаларды редколлегия алқасына талқылап, басуға келіседі.

**8. Төлемақы.** Басылымға рұқсат етілген мақала авторларына төлем жасау туралы ескертіледі. Төлем көлемі 2018 жылы 4500 тенге – Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ қызметкерлері үшін және 5500 тенге басқа ұйым қызметкерлеріне.

**Рекзивизиттер:**

1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК  
АО «Банк ЦентрКредит»  
БИК Банка: КСJBKZKX  
ИИК: KZ978562203105747338 (KZT)  
Кнп 861  
Кбе 16  
«За публикацию в Вестник ЕНУ ФИО автора»

2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК  
АО «Bank RBK»  
БИК Банка: KINCKZKA  
ИИК: KZ498210439858161073 (KZT)  
«За публикацию в Вестник ЕНУ ФИО автора»

3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК  
АО «Forte»  
БИК Банка: IRTYKZKA  
ИИК: KZ599650000040502847 (KZT)

**Provision on Articles submitted to the Journal**  
**“Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University. Political Science. Regional studies. Oriental studies. Turkology Series”**

**1. Purpose of the journal.** Publication of carefully selected original scientific works and book reviews in the fields of political science, regional studies, oriental studies, turkology.

**2.** An author who wishes to publish an article in a journal must submit the article in hard copy (printed version) in one copy, signed by the author to the scientific publication office (at the address: 010008, Republic of Kazakhstan, Astana, Satpayev St., 2. L.N. Gumilyov Eurasian National University, Main Building, room 349) and by e-mail [vest\\_polit@enu.kz](mailto:vest_polit@enu.kz) in Word format. At the same time, the correspondence between Word-version and the hard copy must be strictly maintained.

**Language of publications:** *Kazakh, Russian, English, Turkish, Arabic.*

**3. Submission of articles to the scientific publication office means the authors' consent to the right of the Publisher, L.N. Gumilyov Eurasian National University, to publish articles in the journal and the re-publication of it in any foreign language. Submitting the text of the work for publication in the journal, the author guarantees the correctness of all information about himself, the lack of plagiarism and other forms of improper borrowing in the article, the proper formulation of all borrowings of text, tables, diagrams, illustrations and also he/she agrees to check the uniqueness of the article text.**

**4.** The volume of the article should not exceed 18 pages (from 6 pages).

**5. Structure** of the article (page – A4 format, portrait orientation, page margins on all sides - 20 mm. Font: type - Times New Roman, font size - 14)

*IRSTI* <http://grnti.ru/> - *first line, left*

*Initials and Surname of the author (s)* - *center alignment, italics*

*Full name of the organization, city, country* (if the authors work in different organizations, you need to put the same icon next to the name of the author and the corresponding organization) - *center alignment, italics*

*Author's e-mail (s)*- *in brackets, italics*

*Article title* - *center alignment, bold*

**Abstract** (100-200 words, it should not contain a formula, the article title should not repeat in the content, it should not contain bibliographic references, it should reflect the summary of the article, preserving the structure of the article - introduction, problem statement, goals, history, research methods, results /discussion, conclusion).

**Key words** (6-8 words/word combination. Keywords should reflect the main content of the article, use terms from the article, as well as terms that define the subject area and include other important concepts that make it easier and more convenient to find the article using the information retrieval system).

**The main text of the article** should contain an introduction, problem statement, goals, history, research methods, results / discussion, conclusion - *line spacing - 1, indent of the “red line” -1.25 cm, alignment in width.*

Tables, figures should be placed after the mention. Each illustration should be followed by an inscription. Figures should be clear, clean, not scanned.

All **abbreviations**, with the exception of those known to be generally known, must be deciphered when first used in the text.

Information on **the financial support** of the article is indicated on the first page in the form of a footnote.

## **References**

In the text references are indicated in square brackets. References should be numbered strictly in the order of the mention in the text. The first reference in the text to the literature should have the number [1], the second - [2], etc. The reference to the book in the main text of the article should be accompanied by an indication of the pages used (for example, [1, 45 p.]). References to unpublished works are not allowed. Unreasonable references to unreviewed publications (examples of the description of the list of literature, descriptions of the list of literature in English, see on the journal web-site bulpolit.enu.kz).

At the end of the article, after the list of references, it is necessary to indicate bibliographic data in Russian and English (if the article is in Kazakh), in Kazakh and English (if the article is in Russian) and in Russian and Kazakh languages (if the article is English language), in Russian and English (if the article is in Turkish or Arabic language).

**Information about authors:** surname, name, patronymic, scientific degree, position, place of work, full work address, telephone, e-mail - in Kazakh, Russian and English.

**6.** The article must be **carefully verified**. Articles that do not meet technical requirements will be returned for revision. Returning for revision does not mean that the article has been accepted for publication.

**7. Work with electronic proofreading.** Articles received by the Department of Scientific Publications (editorial office) are sent to anonymous review. All reviews of the article are sent to the author. The authors must send the proof of the article within three days. Articles that receive a negative review for a second review are not accepted. Corrected versions of articles and the author's response to the reviewer are sent to the editorial office. Articles that have positive reviews are submitted to the editorial boards of the journal for discussion and approval for publication.

**Periodicity of the journal:** 4 times a year.

**8. Payment.** Authors who have received a positive conclusion for publication should make payment on the following requisites (for ENU employees - 4,500 tenge, for outside organizations - 5,500 tenge):

### **Requisites:**

1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК  
АО «Банк ЦентрКредит»  
БИК Банка: КСЖВКЗКХ  
ИИК: KZ978562203105747338 (KZT)  
Кнп 861  
Кбе 16  
«За публикацию в Вестник ЕНУ ФИО автора»

2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК  
АО «Bank RBK»  
БИК Банка: KINCKZKA  
ИИК: KZ498210439858161073 (KZT)

«За публикацию в Вестник ЕНУ ФИО автора»

3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК  
АО «Forte»  
БИК Банка: IRTYKZKA  
ИИК: KZ599650000040502847 (KZT)



**Положение о рукописях, представляемых в журнал «Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н.Гумилева. Серия: Политические науки. Регионоведение. Востоковедение. Тюркология»**

1. **Цель журнала.** Публикация тщательно отобранных оригинальных научных работ и обзоров книг по направлениям политические науки, международные отношения, востоковедение, регионоведение, тюркология.

2. Автору, желающему опубликовать статью в журнале необходимо представить рукопись в твердой копии (распечатанном варианте) в одном экземпляре, подписанном автором в Отдел научных изданий (по адресу: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Сагпаева, 2, Евразийский национальный университет им. Л.Н.Гумилева, Учебно-административный корпус, каб. 349) и по e-mail [vest\\_polit@enu.kz](mailto:vest_polit@enu.kz). При этом должно быть строго выдержано соответствие между Word-файлом и твердой копией.

**Язык публикаций:** казахский, русский, английский, турецкий, арабский.

3. Отправление статей в редакцию означает согласие авторов на право Издателя, Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева, издания статей в журнале и переиздания их на любом иностранном языке. Представляя текст работы для публикации в журнале, автор гарантирует правильность всех сведений о себе, отсутствие плагиата и других форм неправомерного заимствования в рукописи, надлежащее оформление всех заимствований текста, таблиц, схем, иллюстраций, а также дает согласие на проверку уникальности текста статьи.

4. Объем статьи не должен превышать 18 страниц (от 6 страниц).

5. **Схема построения статьи** (страница – А4, книжная ориентация, поля со всех сторон – 20 мм. Шрифт: тип – Times New Roman, размер (кегель) - 14):

**МРНТИ** <http://grnti.ru/> - первая строка, слева

**Инициалы и Фамилию автора(ов)-** выравнивание по центру, курсив

**Полное наименование организации, город, страна** (если авторы работают в разных организациях, необходимо поставить одинаковый значок около фамилии автора и соответствующей организации)

**E-mail автора(ов)** – в скобках курсив

**Название статьи** – выравнивание по центру полужирным шрифтом

**Аннотация** (100-200 слов; не должна содержать формулы, по содержанию повторять название статьи; не должна содержать библиографические ссылки; должна отражать краткое содержание статьи, сохраняя структуру статьи – введение, постановка задачи, цели, история, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы).

**Ключевые слова** (6-8 слов/словосочетаний).

Ключевые слова должны отражать основное содержание статьи, использовать термины из текста статьи, а также термины, определяющие предметную область и включающие другие важные понятия, позволяющие облегчить и расширить возможности нахождения статьи средствами информационно-поисковой системы).

**Основной текст статьи** должен содержать введение, постановка задачи, цели, история, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы – *межстрочный интервал – 1, отступ «красной строки» -1,25 см, выравнивание по ширине.*

Таблицы, рисунки необходимо располагать после упоминания. С каждой иллюстрацией должна следовать надпись. Рисунки должны быть четкими, чистыми, несканированными.

Все **аббревиатуры и сокращения**, за исключением заведомо общеизвестных, должны быть расшифрованы при первом употреблении в тексте.

Сведения о финансовой поддержке работы указываются на первой странице в виде сноски.

**Список литературы.** В тексте ссылки обозначаются в квадратных скобках. Ссылки должны быть пронумерованы строго по порядку упоминания в тексте. Первая ссылка в тексте на литературу должна иметь номер [1], вторая - [2] и т.д. Ссылка на книгу в основном тексте статьи должна сопровождаться указанием использованных страниц (например, [1, 45 стр.]). Ссылки на неопубликованные работы не допускаются. Нежелательны ссылки на нецензурируемые издания (примеры описания списка литературы, описания списка литературы на английском языке см. на сайте журнала bulpolit.enu.kz в образце оформления статьи).

В конце статьи, после списка литературы, необходимо указать библиографические данные на русском и английском языках (если статья оформлена на казахском языке), на казахском и английском языках (если статья оформлена на русском языке), на русском и казахском языках (если статья оформлена на английском языке), на русском и английском (если статья оформлена на турецком или арабском языках).

**Сведения об авторах:** фамилия, имя, отчество, научная степень, должность, место работы, полный служебный адрес, телефон, e-mail – на казахском, русском и английском языках.

6. Рукопись должна быть тщательно выверена. Рукописи, не соответствующие техническим требованиям, будут возвращены на доработку. Возвращение на доработку не означает, что рукопись принята к опубликованию.

7. **Работа с электронной корректурой.** Статьи, поступившие в Отдел научных изданий (редакция), отправляются на анонимное рецензирование. Все рецензии по статье отправляются автору. Статьи, получившие отрицательную рецензию к повторному рассмотрению не принимаются. Исправленные варианты статей и ответ автора рецензенту присылаются в редакцию. Статьи, имеющие положительные рецензии, представляются редколлегии журнала для обсуждения и утверждения для публикации.

Периодичность журнала: 4 раза в год.

8. **Оплата.** Авторам, получившим положительное заключение к опубликованию необходимо произвести оплату по следующим реквизитам (для сотрудников ЕНУ им. Л.Н. Гумилева – 4500 тенге, для сторонних организаций – 5500 тенге):

**Реквизиты:**

1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК  
АО «Банк ЦентрКредит»  
БИК Банка: КСJBKZKX  
ИИК: KZ978562203105747338 (KZT)  
Кнп 861  
Кбе 16  
«За публикацию в Вестник ЕНУ ФИО автора»

2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК  
АО «Bank RBK»  
БИК Банка: KINCKZKA  
ИИК: KZ498210439858161073 (KZT)  
«За публикацию в Вестник ЕНУ ФИО автора»

3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК  
АО «Forte»  
БИК Банка: IRTYKZKA  
ИИК: KZ599650000040502847 (KZT)

Редактор: Р.А. Нуртазина  
Шығарушы редактор: Е.А. Изтелеуова  
Дизайн: Е.А. Изтелеуова

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің  
Хабаршысы. Саяси ғылымдар. Аймақтану. Шығыстану. Түркітану сериясы.  
-2019. - 1(126). - Астана: ЕҰУ. 115-б.  
Шартты б.т. -25,75 Таралымы - 35 дана

Мазмұнына типография жауап бермейді.

Редакция мекен-жайы: 010008, Нұр-Сұлтан қ.,  
Сатпаев көшесі, 2.  
Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті  
Тел.: (87172) 709-500 (ішкі 31-434)

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің баспасында басылды